

Наталія Таланчук

НТ - Діти отих начальників різних заводів, фабрикантів, еліти комуністичної, діти, там відпочивали, на місяць, в літі, в тій школі, бо там велика кухня була. І напроти нашої хати, через вулицю, прямо, напроти нашої хати, була їдальня, літня така, й в тій їдальні, підчас Голоду, сходилися люди зі сіл, й шукали таких публичних місць, всяких, де би вони могли дістати щось їсти, підчас того. Що вже кропиву з'їли по селах, усе повиїдали, котів, усе. То вони приходили й там шпортали по сміття, по сміттю у ночі.

- Ви це бачили?

НТ - Я то бачила, я бачила й питала маму що ж вони роблять там, чому вони лазять, ходять в ночі. Й мама мені пояснювала, що а во, бараболяні лушпини, огризки різні яблук, таке во щось. А в ранці, мама не дозволяла мені у вікно дивитися, бо я бачила мертвих людей що сиділи, сиділи під парканом, під нашим. Отже ж передні вікна хати виходили на вулицю, й мама мені забороняла дивитися в ті вікна. Бо вона плакала, а я кажу чого ж ти плачеш? Нарешті, вона мені потім сказала, але дуже делікатно. Не можна було навіть говорити нічого про голод якийсь, про таке. То було проти закону говорити. Це було велика таємниця. Й я вже у школі була, й в школі, один такий хлопчик, дивлюся, а він такий великий живіт має, й то. Я питаюся, що то з ним є. Одні других учні питають. А вони кажуть, ну що, він не має що їсти, в них велика родина, й діти пухли прямо, що я бачила, значить, у нашій клясі. Дехто мали таке.

Мене то переслідує до сьогодні, то все. Стільки років, уже, майже 80 років доходить, що я то ношу, в серці й в пам'яті, й розказую дітям. Й то впливає на ціле моє життя, тому що я не можу кусочка хліба викинути в сміття. Не можу. Снятсья ті жінки що з дітьми маленькими коло дверей підходили. Приходили - дайте кусочок хліба - моя дитина вмирає. Дайте кусочок хліба. Дайте. А мама нераз давала.